زنگ خطر صادرات پسته ایران به اروپا

حسین مهرابی- عضو هیئت امنای انجمن پسته ایران

سال ۱۴۰۱

تابستان سال ۱۴۰۱، پرونده آلودگی افلاتوکسین در پسته ایران مجدداً پس از سال‌ها بازگشایی شد. کمیسیون بهداشت اروپا به دلایلی همچون افزایش تعداد محموله‌های برگشتی پسته از مبدأ ایران و گذشت مدتزمان طولانی از آخرین بازدید از صنعت پسته ایران، درخواست بازدید از صنعت را داد. در همایش سلامت پسته، آقای فرانس ورستراته، یکی از مقامات کمیسون بهداشت و امنیت غذایی اتحادیه اروپا، از افزایش درصد آلودگی افلاتوکسین در پسته ایران ابراز نگرانی کرد و درخواست‌های کمیسیون در این باره مطرح شد.

سال ۱۴۰۲

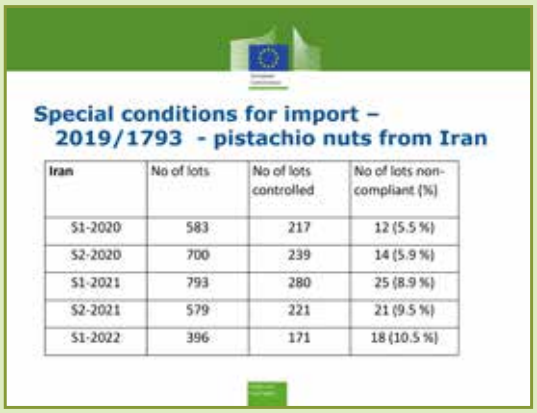
طی سال ۱۴۰۲، ارتباطات و مکاتبات مستمر بین طرف اروپایی و طرف ایرانی صورت گرفت. این مکاتبات از دید طرف اروپایی به دو دلیلِ قانع کننده نبودن پاسخ‌های طرف ایرانی و افزایش آمار محموله‌های مردودی پسته صادراتی ایران، علی‌رغم ارسال هشدارهای کتبی، موردقبول واقع نشد. مقامات کمیسیون بهداشت اروپا، در جلسه مجازی

با طرف ایرانی، ضمن ابراز نارضایتی و نگرانی، درخواست ارائه یک برنامه عملیاتی داشتند و به پسته ایران برای بهبود عملکرد مهلتی چندماهه دادند. فرصت ارائه شده نه تنها آمار محموله‌های مردودی پسته ایران را کاهش نداد، بلکه درصد محموله‌های مردودی بیشتر هم شد.

سال ۱۴۰۳

تابستان سال ۱۴۰۳، کمیسیون بهداشت اروپا اعلام نمود که تصمیم جدی مبنی بر تعلیق واردات پسته از ایران دارد. در ابتدای پاییز، بخش دولتی و بخش خصوصی در ایران با جدیت برای حل بحران پیش‌آمده عزم خود را جزم کردند. از طرف دیگر، این بحران برای انجمن واردکنندگان خشکبار اروپا (فروکام) نیز مهم و حساس بود، چرا که تحریم پسته ایران می‌توانست اثرات منفی بر بازار پسته و شرایط رقابتی آن در اروپا بگذارد؛ بنابراین، در این راستا جلسات متعددی بین بخش خصوصی پسته ایران و فروکام برگزار شد. با کمک و حمایت فروکام، دو جلسه یکی با حضور نمایندگان بخش دولتی و متعاقب آن یک جلسه مشترک با نمایندگان بخش خصوصی، برخی اعضای فروکام و نمایندگان کمیسیون بهداشت اروپا صورت گرفت. درنتیجهٔ پیگیری‌های مستمر، کمیسیون بهداشت اتحادیه اروپا در آبان ۱۴۰۳ مهلتی شش‌ماهه به پسته ایران داد تا تجارت آن ادامه پیدا کند، اما تصمیم نهایی درباره وضعیت واردات پسته ایران به آینده موکول شد. مقرر شد این فرصت ۶ ماهه، یک نوع راستی‌آزمایی برای پسته ایران باشد و طی آن کنترل‌های سختگیرانه‌تر، هم از جانب بخش دولتی و نظارتی ایران (اجرای بخشنامهٔ صادرات پسته به اتحادیه اروپا) و هم از طرف گمرکات ورودی اتحادیه اروپا، صورت گیرد تا درنهایت منجر به بهبود کیفیت و کاهش آمار محموله‌های برگشتی شود. با توجه به اخطار شدید اتحادیه اروپا به صنعت پسته ایران، تداوم آمار بالای مردودی از ایران نگران‌کننده است؛ هم اکنون که دو ماه از جلسه اتحادیه اروپا راجع به بررسی پرونده پسته ایران و تعیین ضرب‌الاجل برای آن گذشته، طبق آمار رسف (RASFF) طی ماه‌های نوامبر و دسامبر، در مجموع ۶ محمولهٔ پسته از مبدأ ایران برگشت خورده‌است. شرایط فعلی زنگ خطری جدی برای جایگاه پسته ایران در بازار اتحادیه اروپا است و ضرورت بازنگری در بهبود کیفیت پسته صادراتی به این مقصدِ سختگیرانه را بیش از پیش نمایان می‌سازد.

Iran	No of lots	No of lots controlled	No of lots non-compliant (%)
S1-2020	583	217	12 (5.5 %)
S2-2020	700	239	14 (5.9 %)
S1-2021	793	280	25 (8.9 %)
S2-2021	579	221	21 (9.5 %)
S1-2022	396	171	18 (10.5 %)